

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
23/24

Prästängsskolan 4-6

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	7
2.1	Delaktighet	7
2.1.1	<i>Elevs delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>7</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	7
2.3	Beskrivning av nuläge	8
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	9
3.1	Analys	9
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	10
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	11
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	13
6	Bilaga 3	16

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Prästängsskolan åk 4-6 och fritidshem.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbning, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats,

följer rektorn, eller den rektorn utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Tajana Frklic Krznar

1.5 Förankring av planen

- Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier delges vårdnadshavarna via unikum och publiceras även på hemsidan.
- Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska finnas på skolans hemsida.
- Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier lyfts med vårdnadshavare, elever och personal när den är färdigställd, i början av läsåret.
- Nyupprättad plan går igenom i dess helhet vid en APT/alt. fortbildningsdag under höstterminen.
- Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier är ett underlag som rektor alt. arbetslaget går igenom med ny medarbetare/kollega som en del av introduktionen.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

- Eleverna deltar i klassråd/elevråd vid flera tillfällen varje termin.
- Vi har tillfällen avsatta till att systematiskt arbeta med eleverna kring värdegrundsfrågor.
- Eleverna deltar i en trivselenkät som genomförs varje höst och vår.
- Fritidshemmet genomför en egen trivselenkät.
- Trygghetsvandring genomförs varje hösttermin både på skolan och fritids. Trygghetsvandringarna följs upp under vårterminen.
- Värdegrundsarbete inom ramen för den vanliga undervisningen pågår kontinuerligt och varannan vecka på avsedd tid för värdegrundsarbete.
- Sociogram genomförs två gånger per läsår.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

- Vårdnadshavarna ges möjlighet att ta del av planen via hemsidan och via information på Unikum.
- Vid varje utvecklingssamtal och föräldramöte ges det utrymme att lyfta frågor som berör eventuella trakasserier eller kränkningar.

2.1.3 Personalens delaktighet

- Värdegrundsgruppen träffas två till tre gånger per termin för att planera aktiviteter, revidera planer och analysera/reflektera kring insatser och utvärderingar/enkäter.
- Värdegrundsgruppen arbetar med revideringen av planen mot kränkande behandling varje läsår.
- I varje arbetslag utvärderas genomförda insatser och arbetet följs upp löpande under läsåret.
- Trygghetsvandringar genomförs i varje arbetslag och utifrån resultatet planerar man in åtgärder och när åtgärderna ska följas upp.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

Öka elevers känsla av att bli sedda och hörd

Trivselenkäterna visar att eleverna trivs och känner sig trygga på skolan men att de önskar mer vuxennärvaro och att vuxna reagerar när saker händer. Eleverna gavs möjlighet att ta fram frågor till vårterminens trivselenkät och ville då ha med en fråga gällande stress över skolarbetet.

Öka elevernas upplevda trygghet på skolan

Enkätsvaren från trivselenkäterna visar att eleverna i stort sett känner sig trygga på skolan och vet vem de kan vända sig till om de inte känner sig trygga. De platser där

elever känner sig minst trygga är framförallt på skolgården och omklädningsrum. Rastaktiviteter och rastvärdar är åtgärder som ger eleverna möjligheten att vända sig till en vuxen även utanför klassrummet. Vidare frågar skolsköterskan under hälsosamtal ifall eleverna har någon vuxen att vända sig till och personal pratar löpande med elever om att det finns vuxna att vända sig till och är lyhörda för elevers mående i vardagen.

Vidareutveckla arbetet med DF Respons

Vi använder sedan februari 2021 DF Respons, ett digitalt verktyg för kränkingsanmälningar. Genom detta verktyg kan vi få fram statistik och på så sätt få hjälp i analysen av kränkningar, att se mönster både enskilt och i grupp. En åtgärd som genomförts under läsåret 22/23 för att underlätta arbetet med kränkingsanmälningar är att tid avsatts för pedagoger att arbeta med detta. Det har underlättat till viss del men personal upplever fortfarande att arbetet med kränkingsanmälningar är komplext. Ett fortsatt behov finns av att arbeta vidare med DF Respons och kränkingsanmälningar.

Läsprojekt för värdegrund

Läsprojekt för värdegrund har genomförts i åk 5 och åk 6 dock utan frågeenkät som utvärdering men med kontinuerliga diskussioner och reflektioner.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Trygghetsvandringar genomförs med samtliga elever under höstterminen. De ställen som upplevs otrygga markeras på kartor som finns tillgängliga, utomhus och inomhus, av eleverna. Pedagogerna i varje årskurs skriver in i vår åtgärdsplan vilka platser som känns otrygga och varför. De analyserar och bedömer därefter och skriver förslag på åtgärder.

Trivselenkät görs efter höstlovet innan klasskonferenserna och samma enkät görs åter under vårterminen innan våra klasskonferenser på våren.

Sociogram är en kartläggning av det sociala samspelet i en klass och görs med samtliga elever inför klasskonferenser.

Analys av anmälningar om kränkande behandling ska genomföras varje termin av EHT. Under läsåret 22/23 gjordes 38 kränkingsanmälningar vilket är 15 färre än föregående läsår. Att antalet anmälningar har minskat kan bero på att en socialpedagog anställdes under läsåret för att bidra till ökad trygghet.

Under läsåret 22/23 har de flesta kränkningarna skett i korridorer och på skolgården tätt följt av klassrum. Slår man ihop idrottslektion med klassrum så sker de allra flesta kränkningarna på lektionstid vilket är en trendväxling gentemot att det alltid tidigare varit mest kränkningar utanför lektionstid. Det betyder att kränkningarna sker trots att det finns vuxna på plats. Det är övervägande verbala kränkningar.

Trivsel på fritidshemmet- Fritids trivselenkäter visar att eleverna trivs bra och att de tycker om aktiviteterna på fritids.

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

Det inkom färre kränkingsanmälningar under läsår 22/23 än föregående läsår dvs 38 kränkingsanmälningar jämfört med fjolårets 53. Det kan bero på att det under läsåret anställts en socialpedagog för trygghetsskapande bland elever. Extra vuxennärvaro kan ha bidragit till en ökad trygghet på skolan samt den vuxennärvaro som redan finns i form av synliga pedagoger, insatser på rasterna och elevhälsoteam. Eleverna uppger själva att vuxennärvaro är det de önskar för en ökad trygghet på skolan. Men det minskade antalet kränkingsanmälningar kan också bero på att personal upplever DF Respons och kränkingsanmälningar som ett komplext verktyg och inte hinner med att dokumentera de antal konflikter/kränkningar som uppkommer i vardagen. Att personal har fått tid avsatt i sina scheman för dokumentation och hanterande av kränkingsanmälningar har upplevts som positivt och kommer vara en fortsatt åtgärd. Dock finns ett behov av att förtydliga vad en kränkingsanmälan är och hur arbetet med kränkingsanmälan i DF Respons fungerar. Detta kommer resultera i ett nytt mål för läsår 23/24.

Under läsår 22/23 har det skett en växling i var kränkningarna äger rum. Tidigare har det alltid skett mest kränkningar utanför klassrummen dvs på raster och i korridoren men det har visat sig att det numer börjat ske minst lika mycket kränkningar på lektionstid. Slår man ihop kränkningar som sker i klassrum och kränkningar som sker på idrottslektionen är det där flest kränkningar sker. De flesta kränkningarna är verbala. Detta betyder att de flesta kränkningarna under läsår 22/23 skedde i vuxennärvaro. Eleverna önskar själva mer vuxennärvaro samt att vuxna reagerar på vad som händer. Detta i sig är komplext. Att eleverna önskar att de vuxna reagerar behöver inte betyda att vuxna inte reagerar utan det kan betyda att eleverna önskar att vuxna reagerar på ett annat sätt. Skolan bör bli bättre på att ge mer tydlig bekräftelse och återkoppling till elever som utsatts/anmält en kränkning, för att de ska uppleva sig hörda och sedda.

Eleverna själva har lyft fram stress över skolarbete som en fråga de vill att skolan ska undersöka närmare. Utifrån trivselenkäten framkommer det att ju högre upp i årskurserna eleverna är desto mer upplever de sig stressade över skolarbetet. Att eleverna känner sig delaktiga i vilka faktorer som påverkar deras trivsel och trygghet i skolan är viktigt. Elevernas upplevda stress behöver uppmärksammas mer. En stressig miljö kan påverka den upplevda tryggheten och trivseln.

Att genomföra läsprojekt för värdegrund har inte varit tydligt förankrat i arbetslagen men har genomförts på olika sätt ändå. En tydlig planering för hur vi arbetar med värdegrundsarbetet och målen i plan mot kränkande behandling är önskvärt.

Det systematiska trygghetsarbetet utvecklas vidare på skolan, en gemensam ståndpunkt och förhållningssätt till kränkningar och incidenter skapar förutsägbarhet och trygghet hos eleverna. En del av det systematiska trygghetsarbetet är värdegrundspärmarna skapade av skolkuratorer i Veberöd för årskurs F-6. Mentorerna använder sig av dessa pärmor eller byter ut mott eget material vid ett schemalagt tillfälle varannan vecka.

Särskilda insatser kommer fortsätta i utvalda klasser utifrån behov.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Skapa struktur för arbetet med värdegrundsarbetet på skolan	Skapa ett årshjul för värdegrundsarbetet. Görs av skolkurator under ledning av rektor.	Tydlighet för vem som gör vad och när i värdegrundsarbetet. Samt när uppföljning sker. Skapar en översikt över vad vi gör samt underlättar för planering.	Har ett årshjul gjorts?
Öka elevernas delaktighet i trivsel- och trygghetsarbetet på skolan	Eleverna får ta fram några av frågorna till trivselenkäten. Detta görs genom elevrådet. En fördjupning av elevers stress i åk 6. Detta görs av representanter från EHT som kartlägger och planerar insats utifrån det.	Eleverna upplever sig mer delaktiga i skolans trivsel- och trygghetsarbete	Fråga i trivselenkäten avseende om eleverna upplever att de kan vara med att påverka hur vi jobbar med trivsel- och trygghetsarbetet i skolan. Utvärdering av representanter i EHT i åk 6 avseende arbetet med stress.
Öka elevernas känsla av att bli sedda och hörda	Elever som utsatts för/anmält en kränkning ska få återkopplande samtal utifrån kränkingsanmälan	Att eleverna upplever att vuxna reagerar vid kränkningar	Trivselenkät samt att det framkommer i kränkingsanmälan att ett återkopplande samtal gjorts i uppföljningen.
Skapa en vi- känsla bland eleverna på skolan	Tillsammansdagar Ta fram ledord för skolan genom elevrådet Fortsatt avsatt tid för värdegrundsarbete	Eleverna känner samhörighet med varandra Eleverna är trygga med varandra oavsett årskurs	Fråga i trivselenkäten avseende känsla av trygghet med elever från de andra årskursena
Förtydliga vad en kränkingsanmälan är och hur DF Respons fungerar	Samtliga pedagoger går utbildning på Inloggad gemensamt under ledning av representant från EHT. När pedagoger har konsultation och/eller klasskonferens med EHT ska EHT ge direktiv när det ska göras en kränkingsanmälan. Fortsatt avsatt tid för dokumentation.	Pedagoger känner sig trygg med vad som gäller vid kränkningar och i hanteringen av DF Respons.	Utvärdering i värdegrundsgruppen.

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom en klass inom anpassad grundskola, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den

första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3